

Monumentnummer*: 523036

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 21 mei 2002
Kadaster deel/nr 82882/100

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Nijmegen		Nijmegen		Gelderland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Molenstraat	93			6511 HC	Nijmegen		
Molenstraat	95			6511 HC	Nijmegen		
Molenstraat	97			6511 HC	Nijmegen		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Nijmegen		C				1022	

Omschrijving**

Inleiding

CAFE "De Tempelier" en twee BOVENWONINGEN (thans kamerverhuur), in 1902 gebouwd voor de heer M. Wijers naar een ontwerp in overgangsarchitectuur van architect P.G. Buskens. In het pand zijn naast elkaar stijkenmerken toegepast van de neorenaissance, de Art Nouveau en het Berlagianisme. Tevens is gebruik gemaakt van nieuwe materialen. De vlakke gevels komen bij elkaar in een afgeschuinde en naar boven taps toelopende hoek. Het architectenbureau van architect Buskens was gevestigd op nummer 97 totdat hij in 1915 naar Rotterdam vertrok.

Het object bevindt zich op de grens van het oude stadscentrum en de 19de eeuwse uitleg, en is gesitueerd op het geknikte uiteinde van de aaneengesloten zuidelijke gevelwand van de Molenstraat. De pleinachtige verbreding van de Molenstraat die door deze knik in de straatwand is ontstaan, wordt visueel afgesloten door onderhavig hoekpand.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoekpand van vier bouwlagen op nagenoeg rechthoekig grondplan. Een korte en een lange straatgevel komen samen in een afgeschuinde en architectonisch sterk benadrukte hoek. De kapconstructie gaat gedeeltelijk schuil achter topgevels en decoratieve balustrades. Aan de lange zijde van het pand is een met shingles gedekt dakschild zichtbaar dat afwatert via een bakgoot op bewerkte klossen. In het dakschild zijn drie houten dakkapellen aangebracht, elk bestaande uit een meerruits draairaam, een gesneden kozijn en een lessenaardakje. De onregelmatig ingedeelde GEVELS zijn opgetrokken in rode strengperssteen en gemetseld in kruisverband. De horizontale geleiding van de gevels bestaat uit een hardstenen plint, speklagen van wit stucwerk in de eerste bouwlaag en banden van geglazuurde groene baksteen halverwege de tweede en derde bouwlaag. De groene banden van de tweede en derde bouwlaag zijn op drie plaatsen met elkaar verbonden door een smalle verticale strook met tegels in de kleuren rood, oranje, groen, geel en blauw. De plint, de hardstenen vensterdorpels in de eerste bouwlaag, alsmede de wit geschilderde lateien, geboorte-, sluit- en kraagstenen zijn op enkele plaatsen voorzien van ornamenten en motieven in Art Nouveau-stijl.

De afgeschuinde hoek heeft een taps verloop in de hoogte. De vloeiende overgang naar een steeds smallere afschuining is tot stand gebracht door trapsgewijs aangebrachte hoekblokken. De hoek is geaccentueerd door de ingang van het café, het balkon met gemetselde balustrade en forse kraagstenen, en de afsluitende topgevels met banden van groene baksteen. Een tegeltableau met opschrift "CAFE" gaat schuil achter de lichtbak die tegen het balkon is bevestigd.

De gevelopeningen in de eerste bouwlaag hebben boogvormige afsluitingen: hoefijzerbogen bij de grote caféramen en segmentbogen bij de ingangen. De samengestelde caféramen met glas-in-lood zijn niet oorspronkelijk. De houten deuren van het café (op de hoek) en de bovenwoningen (uiterst links en rechts) zijn uitgevoerd in Art Nouveau-stijl. De smeedijzeren deurroosters hebben een zweepsplagmotief. De tweede en derde bouwlaag heeft smalle en brede schuifvensters in een enkelvoudige en een dubbele variant. De vensteropeningen worden afgesloten door een bewerkte latei op hoekblokken of door een getoogde strek met geboortestenen. Het merendeel van het oorspronkelijke glas-in-lood is verloren gegaan. Enkele bovenlichten hebben een eenvoudig glas-in-loodraam met vlinder- of zonmotief. De lange gevelzijde heeft tussen twee vensters en de bakgoot een tegeltableau in de kleuren rood, oranje, groen, geel en blauw (gestileerd landschap?). De geveltoppen van de vierde bouwlaag worden geflankeerd door decoratieve gemetselde balustrades en afgesloten door een getrappt fries van wit pleisterwerk met een geprofileerde deklijst. De topgevel van nummer 93 is voorzien van een hoog dubbel luik, een hijsbalk en een pannen gedekte overhuiving met piron. De dubbele topgevel van nummer 97 heeft aan de korte gevelzijde een breed venster met vier gekoppelde segmentboogramen en muurdammen.

In het café-interieur zijn nauwelijks oorspronkelijke elementen bewaard gebleven. De voormalige woonkamer van de eerste uitbater is bij het café getrokken: het verhoogde gedeelte achterin. De interieurs van de bovenwoningen zijn sober uitgevoerd en op onderdelen gewijzigd. De ruimtelijke indeling is nagenoeg intact.

Waardering

CAFE "De Tempelier" met twee BOVENWONINGEN uit 1902.

- Van architectuurhistorische waarde als goed voorbeeld van een pand in overgangsarchitectuur uit het begin van de twintigste eeuw met stijlkenmerken van de neorenaissance, de Art Nouveau en het Berlagianisme. Het object valt op door hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het exterieurontwerp: fraaie hoekoplossing, zorgvuldige detaillering, bijzonder kleur- en materiaalgebruik. Met uitzondering van enkele ramen is het exterieur gaaf bewaard gebleven. Het object is een representatief voorbeeld van het werk van de jonge architect P.G. Buskens dat hij in Nijmegen realiseerde voor zijn vertrek naar Rotterdam in 1915.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- Van stedenbouwkundige waarde vanwege de markante situering als hoekpand op het uiteinde van de breder wordende Molenstraat. Het pand sluit met de lange gevelzijde deze pleinachtige verbreding af. Tevens markeert het pand mede de overgang van het oude centrum naar de 19de eeuwse uitleg. Café "De Tempelier" is daardoor van bijzondere betekenis voor het aanzien van dit deel van de stad.

Hoofdcategorie

Sport, recreatie, vereniging en horeca

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Horeca

Woonhuis(K)

Functie

Café

Woonhuis